

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 12, 22, 24, 27, 42, 46
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 27¹, 52¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS VALSTYBINĖS
PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. XII-459 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 8¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 12, 22, 24, 27, 42, 46 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 27¹, 52² straipsniais įstatymo projektas (toliau – projektas Nr. 1) parengtas įgyvendinant 2019 m. birželio 11 d. valstybinio audito ataskaitos Nr. VA-2 „Statybos leidimų išdavimas ir statybos proceso atitiktis nustatytiems reikalavimams“ rekomendacijas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.5.6 darbo „Teisinės aplinkos sukūrimas, siekiant užtikrinti darnų teritorijų ir infrastruktūros vystymąsi ir plėtrą“ 9 priemonę.

Siekiant užtikrinti tinkamą ir nuoseklų projektu Nr. 1 siūlomo teisinio reguliavimo veikimą, būtina suderinti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 (toliau – projektas Nr.2) 8 straipsnio nuostatas ir papildyti šį įstatymą 8¹ straipsniu, todėl parengtas ir minėto įstatymo pakeitimo projektas.

Įstatymų projektų tikslas:

Projektas Nr. 1 parengtas siekiant nustatyti priemones, padedančias statinio projektą vertinantiems subjektams tiksliau įvertinti planuojamą statyti statinį ir statinio projektui turinčius pritari subjektus, paskatinti visuomenę dalyvauti statybos procese, sugriežtinti projektuotojų, statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovo ir statinio projektą tikrinančių subjektų atsakomybę, atlikti techninio pobūdžio pakeitimus.

Projektu Nr. 2 siekiama suderinti statybos valstybinės priežiūros reglamentavimą su projekte Nr. 1 keičiamu statybos reglamentavimu.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Projektus Nr. 1 ir Nr. 2 parengė Aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės (grupės vadovas – Dainius Čergelis, tel. 8 706 63585, el. p. dainius.cergelis@am.lt) vyresnysis patarėjas Dangyras Žukauskas, tel. 8 695 75986, el. p. dangyras.zukauskas@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

3.1. Statybos įstatymo 12 straipsnio 18 dalyje numatyta, kad jeigu kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento turėtoju per kalendorinius metus pareiškiami du rašytiniai įspėjimai, kvalifikacijos atestatą ir (ar) teisės pripažinimo dokumentą išduodanti institucija sustabdo kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimą, atitinkama nuostata numatyta ir 22 straipsnio 9 dalyje. Statybos įstatymo 24 straipsnio 21 dalis numato, kad už statinio projekto sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams atsako tik statinio projektą pasirašęs asmenys. 27 straipsnio 5 dalies 2 punkte nenumatyta, kad statybą leidžiančiam dokumentui turi būti pateikiamos sklypo sutvarkymo, susisiekiama statinio projekto dalys. Statybos įstatymo 27 straipsnio 16 dalį 4 punktas nenumato, kad statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas kai apskūsta visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą procedūra ar joje priimti sprendimai. 27 straipsnyje nenumatyta, kad keičiant esminius statinio projekto sprendinius po statybą leidžiančio dokumento išdavimo privaloma informuoti visuomenę. Statybos įstatyme numatyta, kad savivaldybės saugomais paskelbtų kultūros paveldo statinių, taip pat statinių, suprojektuotų

savivaldybės saugomu paskelbto kultūros paveldo objekto teritorijoje, savivaldybės saugoma paskelbtoje kultūros paveldo vietovėje, savivaldybės saugomu paskelbto kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės apsaugos zonose statinių projektų atitiktis nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams tikrina ne savivaldybės administracija, o Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Statybos įstatyme nenustatytos statinių projektus tikrinančių subjektų kompetencijos sritys. Pagal įstatymo 42 straipsnio 3 dalį ir 46 straipsnio 1 dalį kai statyba vykdoma ūkio būdu privaloma draustis statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų draudimu. Statybos įstatyme nenustatyta viešojo intereso statyboje tyrinys.

3.2. Pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 2 dalį statybos valstybinė priežiūra neapima visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą tvarkos laikymosi priežiūros. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme nenustatyta visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą tvarkos laikymosi priežiūros tikrinimo tvarka.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

4.1. Siekiant sugriežtinti statybos proceso dalyvių atsakomybę Statybos įstatymo 12 straipsnio 18 dalyje numatoma, kad jeigu kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento turėtojai per trejus kalendorinius metus pareiškiama du rašytiniai įspėjimai, kvalifikacijos atestatą ir (ar) teisės pripažinimo dokumentą išduodanti institucija sustabdo kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimą, atitinkama nuostata numatoma ir 22 straipsnio 9 dalyje. Siekiant aiškios statinio projekto ekspertizės rangovo atsakomybės, Statybos įstatymo 24 straipsnio 21 dalis papildoma statinio projekto (jo dalies) ekspertizę pasirašiusiais asmenimis ir numatoma, kad atsakomybė dėl projekto sprendinių atitikties nustatytiems reikalavimams turi prisiimti statinio projektuotojas, statinio projekto (jo dalies) ekspertai ir statinio projektą tikrinantys subjektai. Įstatymo 27 straipsnio 5 dalies 2 punkte patikslinama, kokios statinio projekto dalys pateikiamos norint gauti statybą leidžiantį dokumentą, kad statinio projektą vertinantys subjektai galėtų tiksliau įvertinti planuojamą statyti statinį. Kadangi sankcijos už asmens padarytus nusižengimus neturi riboti kitų asmenų teisių, įstatymo 27 straipsnio 16 dalies 1 punktas papildomas atitinkamomis nuostatomis. Įstatymo 27 straipsnio 16 dali papildoma 4 punktu, kuriame, siekiant sumažinti galimas neigiamas pasekmes dėl netinkamo visuomenės informavimo, numatoma, kad statybą leidžiantis dokumentas negali būti išduodamas, jei apskūsta visuomenės informavimo apie numatomą statinių statybą procedūra ar joje priimti sprendimai. Siekiant sudaryti galimybę asmenims, dalyvaujantiems statybą leidžiančio dokumento išdavime, nustačius pažeidimus, kreiptis į teismą dėl šio statybą leidžiančio dokumento panaikinimo, patikslinta 27 straipsnio 24 dalis. Siekiant užtikrinti tinkamą visuomenės informavimą apie numatomus statyti ar statomus statinius, 27 straipsnis papildytas 33 dalimi, nustatančia visuomenės informavimo privalomumą keičiant esminius statinio projekto sprendinius po statybą leidžiančio dokumento išdavimo. Siekiant aiškiai apibrėžti institucijų atsakomybę statybą leidžiančio dokumento išdavimo procese, įstatymas papildytas 27¹ straipsniu, nustatančiu statinio projektą tikrinančių subjektų kompetenciją. Siekiant nustatyti, kad savivaldybės saugomais paskelbtų kultūros paveldo statinių, taip pat statinių, suprojektuotų savivaldybės saugomu paskelbto kultūros paveldo objekto teritorijoje, savivaldybės saugoma paskelbtoje kultūros paveldo vietovėje, savivaldybės saugomu paskelbto kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo vietovės apsaugos zonose statinių projektų atitiktis nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams tikrina savivaldybės administracija, o ne Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos tikslinama įstatymo 27 straipsnio 10 dalis ir atitinkama kompetencija numatoma savivaldybės administracijai 27¹ straipsnio 1 dalies 20 punkte. Įstatymo 42 straipsnio 3 dalies ir 46 straipsnio 1 dalies pakeitimu siūloma atsisakyti privalomojo statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų draudimo kai statyba vykdoma ūkio būdu, nes šiuo atveju sutampa žalą sukėles ir nuo jos

nukentėjęs asmuo. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo 52¹ straipsnyje nustatomas viešojo intereso statyboje tyrinys.

4.2. Projektu Nr. 2 suderinamos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo nuostatos su projektu Nr. 1. Keičiama 8 straipsnio 2 dalis patikslinant statybos valstybinės priežiūros apimtį, kad ji atitiktų Statybos įstatymo reguliavimo apimtį. Įstatymas papildomas 8¹ straipsniu, kuriame nustatoma visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą tvarkos laikymosi tikrinimo tvarką.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Kriminogeninei situacijai ir korupcijai įstatymai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilies verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Pakeistos Statybos įstatymo nuostatos leis statinio projektą vertinantiems subjektams tiksliau įvertinti planuojamą statyti statinį ir statinio projektui turinčius pritariti subjektus, kas padės užtikrinti išduodamų statybą leidžiančių dokumentų teisėtumą. Verslo sąlygoms turėtų būti sudaromos palankesnes sąlygos.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus įstatymų projektus, reikės pakeisti:

8.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimą Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 įgyvendinimo“;

8.2. statybos techninį reglamentą STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintą aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“.

Iki įstatymo įsigaliojimo turi būti patvirtinta visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą tvarkos laikymosi patikrinimų tvarka.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymais nustatytų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymų projektai neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir ES dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Vyriausybė, Aplinkos ministras, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkas iki 2020 m. balandžio 30 d. priima įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymų įgyvendinimas papildomų išlaidų iš valstybės biudžeto nepareikalaus.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektai išvados gauti suinteresuotiems asmenims teikiami Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

„Statyba“, „statinio projektas“, „statybą leidžiantys dokumentai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.